

О.В. Кравченко, доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту
ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»

УПРАВЛІННЯ БЮДЖЕТУВАННЯМ У БАНКАХ

Необхідність вдосконалення теоретичних та методичних основ управління бюджетуванням в банках обумовлена змінами інноваційного характеру стратегій їх розвитку.

Бюджетування є технологією фінансового планування, яка пов'язана з усіма без винятку загальними функціями менеджменту і підсистемами управління. Її інтегрованість у функції і підсистеми управління вказує на те, що рішення суб'єктів бюджетування, які формалізовані у вигляді бюджетів не можуть базуватись на суб'єктивних, інтуїтивних баченнях, а повинні мати об'єктивний характер, тобто формуватись виключно на основі наукового, діалектичного підходу. Це зобов'язує суб'єктів бюджетування здійснювати накопичення і обробку управлінської інформації на основі загальних принципів і методів пізнання дійсності. Одержання необхідних даних для цілей бюджетування передбачає наявність відповідним чином організованої системи фінансового та управлінського обліку, яка забезпечує своєчасною, повною інформацією, необхідною для прийняття стратегічних, тактичних і оперативних управлінських рішень

Вибір системи бюджетування, бюджетних форм і процедур, не є чітко обумовленим, проводиться індивідуально з урахуванням специфіки діяльності, організаційної та фінансової структури, цілей і завдань системи бюджетування, повноти її функціональності, ступеня автоматизації існуючих процесів та обсягів фінансування, які виділяються на впровадження даної системи.

Бюджетування вимагає побудови певної організаційно-фінансової структури банку, яка дозволить забезпечити формування бюджетних параметрів і контроль бюджетного процесу.

Бюджетування, як і будь-який інший з об'єктів управління, потребує адекватного аналізу та оцінки його параметрів. На сьогодні не існує загальновизнаного, науково-обґрунтованого методу або переліку показників, які необхідно застосовувати для оцінювання бюджетування у банках. Це є

причиною певного суб'єктивізму у виробленні, реалізації управлінських рішень щодо удосконалення бюджетування. Задля обґрунтованої оцінки бюджетування у банках доцільно використовувати комплекс показників, які всесторонньо характеризують цей процес, створюючи цілісну модель. Система оцінок повинна будуватися таким чином, щоб зв'язок (гіпотези) між цілями (і показниками) різних складових, а також між показниками і факторами бюджетування, напрямок на досягнення результатів, були чіткими і зрозумілими.

Важливим фактом результативності процесу бюджетування виступає своєчасний контроль, що дозволяє здійснювати коректування управління на основі виявлених відхилень.

Досягнення очікуваних ефектів від бюджетування в банках вимагає від дотримання низки взаємопов'язаних принципів: термінологічності; балансової рівності та фінансової стійкості активів, а також їхньої прибутковості; ієрархічності; економічної безпеки; автоматизації. Дотримання цих принципів сприятиме адекватності вибору методів бюджетування цілям розвитку, обґрунтованості управлінських рішень щодо вибору альтернатив під час планування та організування фінансових потоків, мотивування виконавців бюджетів до повного і своєчасного виконання фінансових планів, ретельного контролювання і своєчасного регулювання бюджетів тощо.

На ефективність бюджетування впливає низка внутрішніх та зовнішніх факторів. Частина з них є факторами постійної дії, тому їх ідентифікація та аналіз є важливим для удосконалення бюджетування у банках.

Необхідно визнати, що в банках окремі бюджетні позиції визначаються як прогноз попиту, пропозиції і цін на активи, що знаходяться в обігу на конкурентних фінансових ринках, динаміка яких змінюється не лише під впливом об'єктивних, але й суб'єктивних чинників.

Отже, управління бюджетуванням забезпечує ефективну організацію управлінського процесу, створюючи інформаційну базу для своєчасного реагування цілісної системи управління на зміни у внутрішній і зовнішній середі банку.

Кравченко. О.В. Управління бюджетуванням у банках / О.В. Кравченко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції (24–25 жовтня 2013 р.). – у 2-х т. - Суми : УАБС НБУ, 2013. – Т. 2. – С. 51-53.